

Ion
de Liviu Rebreanu

Tema și viziunea despre lume într-un
roman realist și social, obiectiv și modern

Scrive un eseu de 2 – 3 pagini, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume*, reflectate într-un roman studiat. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

C1. Evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;

C2. Comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului studiat;

C3. Analiza a două elemente de structură, compoziție și de limbaj, semnificative pentru romanul studiat (de exemplu: acțiune, conflict, relații spațiale și temporale, incipit, final, tehnici narative, perspectivă narativă, instanțele comunicării narative, registre stilistice, limbaj etc.)

Cerința-reper	Dezvoltarea
I. Introducere	<p>Romanul realist interbelic debutează sub auspiciile lui Liviu Rebreanu, care oferă prin romanul <i>Ion</i> (1920) „cea mai puternică creație obiectivă a literaturii române” (E. Lovinescu). Textul este o capodoperă datorită îmbinării unei teme rurale, cu elementele realiste și tehnica modernă de construcție a personajului.</p> <p>Nucleul romanului este reprezentat de nuvelele anterioare <i>Zestrea</i> și <i>Rușinea</i> care transfigurează întâmplări din viața satului transilvănean și a cunoscut un proces de elaborare complex care a durat 7 ani.</p>
C1. Evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;	
II. Argumentarea C1 Încadrarea într-o a. Specia romanului b. Curentul realist c. Roman monografic	<p>Opera literară <i>Ion</i> ilustrează specia romanului prin amploarea acțiunii, desfășurată pe mai multe planuri, cu un conflict complex în care sunt implicate personaje numeroase. Face parte dintr-o trilogie pe tema pământului care urmărește să surprindă condiția țăranului în toată complexitatea ei. Pentru Rebreanu literatura trebuie să fie creație de oameni și de viață.</p> <p>Viziunea realist-obiectivă se realizează prin tematica socială, obiectivitatea perspectivei narative, personajele ce aparțin unor categorii sociale, veridicitate, verosimilitate și tehnica detaliului semnificativ, stilul sobru și impersonal.</p> <p>O primă trăsătură a curentului realist este veridicitate cu care sunt fixate coordonatele spațiale Cârlibaba, Someșul, care se împletesc cu toponime simbolice cu valoare premonitoare „Cișmeaua Mortului”, „Râpele Dracului”.</p> <p>Verosimilitatea acțiunii și a personajelor este generată de sursele de inspirație ale romanului, mai exact gestul unui țăran care se apleacă și sărută pământul, discuția cu Ion Boldijar al Glanetașului, un țăran isteț și vrednic împovărat și dezamăgit de faptul că nu are pământ, dar și istoria unei fete bogate pe nume Rodovica, ce rămâne însărcinată cu cel mai sărac flăcău din sat și este bătută de tatăl ei.</p> <p>Caracterul monografic al romanului constă în surprinderea diverselor aspecte ale lumii rurale: obiceiuri și tradiții (nașterea, nunta, înmormântarea), relații socio-economice (stratificarea socială), relații de familie și instituții (biserica și școala).</p>
C2. Comentarea a două secvențe relevante pentru tema romanului studiat;	
1.Tema	<p>Tema este problematica pământului, analizată în condițiile socio-economice ale satului ardelenesc de la începutul secolului al XX-lea. Romanul prezintă lupta unui țăran sărac pentru a obține pământ, într-o societate în care statutul social se stabilește în funcție de avere. Tema centrală este dublată de tema iubirii care satisface nevoia de posesiune carnală a protagonistului.</p> <p>Tematica romanului este complexă: socială (evidențierea relațiilor de tip capitalist, a mentalității satului ardelenesc potrivit căreia omul respectat este cel bogat); de familie (Glanetașu, Herdelea, Baci, Bulbuc); erotică(Ion-Florica); a cuplului Ion-Ana (din</p>

<p>3. Simetria incipit-excipit</p>	<p>copiază, ci o reface prin analogie.</p> <p>Concepția autorului despre roman, înțeles ca un corp geometric perfect, se reflectă artistic în structura circulară a textului, închizând în paginile sale un univers rural stratificat social, economic și cultural.</p> <p>Simetria incipitului cu finalul se realizează prin descrierea drumului, care intră și iese din satul Pripas, simbolizând intrarea și ieșirea din universul ficțional. Personificat, drumul are semnificația simbolică a destinului. Descrierea inițială a drumului, supusă convenției realiste a veridicității (prin abundența toponimelor), îl introduce pe cititor în viața satului ardelean de la începutul secolului al XX-lea. Folosind tehnica detaliului semnificativ, naratorul își focalizează atenția asupra crucii strâmbe de la marginea satului, pe care este răstignit un Hristos de tinichea ruginită, cu „o cununiță de flori veștede la picioare”. Se anticipează absența spiritualității și destinul tragic al protagonistului. Excipitul prezintă un element nou, mai exact „turnul bisericii noi, strălucitor, se înălța ca un cap biruitor.”</p>
<p>4. Structura</p>	<p>Romanul “Ion” are două părți: “Glasul pământului” și “Glasul iubirii”, titluri ce sugerează “vocile” interioare care motivează acțiunile personajului.</p> <p>Prima parte urmărește patima lui Ion pentru pământ și dorința lui de a se impune în ierarhia satului, în care el este marginalizat, neavând avere. El își atinge țelul seducând-o pe Ana, fiica lui Vasile Baciuc, om bogat din Pripas și reprimându-și dragostea pentru Florica, o fată frumoasă, dar săracă. Lăsând-o însărcinată pe Ana, Ion îl obligă pe Baciuc să i-o dea de nevastă și împreună cu ea, pământul.</p> <p>Partea a doua urmărește personajul principal în ipostaza de stăpân al averii dorite și dorința de reîntoarcerea sa la prima dragoste, la Florica, măritată între timp cu George Bulbuc, rivalul său. Sinuciderea Anei, moartea lui Petrișor (copilașul ei și al lui Ion) sunt evenimente care precipită acțiunea, grăbind și sfârșitul tragic al protagonistului omorât cu sapa de George care l-a surprins în ograda sa.</p> <p>Romanul are treisprezece capitole, număr fatidic, ales pentru a sugera probabil tragedia eroului. Fiecare poartă titluri semnificative, subliniind tehnica circularității, primul și ultimul capitol intitulându-se “Începutul” și “Sfârșitul”. Celelalte sunt identice cu numele unor personaje (“Vasile”, “Copilul”, “George”), marchează evenimente (“Nunta”, “Sărutarea”, “Ștreangul”) sau au titluri simbolice (“Zvârcolirea”, “Noaptea”, “Blestemul”).</p>
<p>6. Relații temporale și spațiale</p>	<p>Din punct de vedere temporal, acțiunea este plasată pe durata câtorva ani, la începutul secolului al XX-lea, începând în plină vară, într-o duminică, la oră. Apoi, evenimentele se succed pe fundalul toamnei, al iernii, uneori alert, alteori mai lent, în cronologia specifică timpului real. Ritmul se accelerează spre finalul romanului când se consumă drama lui Ion și se produce moartea lui.</p> <p>Din punct de vedere spațial, acțiunea se desfășoară în cea mai mare parte în satul Pripas, dar cu trimiteri în zone învecinate: Armadia, Jidovița, Lechința, Cluj, Sibiu, așadar în regiunea Ardealului și subliniază veridicitatea specific realistă.</p> <p>Indicii temporali și spațiali au rolul de a orienta cititorul în universul ficțional, dar mai ales de a crea impresia de veridicitate, iluzia realului, caracteristică romanului realist.</p>
<p>7. Subiectul romanului</p>	<p>Expozițiunea fixează locul, timpul și personajele, atât prin incipit, cât și prin scena horei duminicale, la care participă toată suflarea satului Pripas, eveniment dinamic, cu caracter monografic.</p> <p>În timpul petrecerii se prefigurează conflictul, deoarece Ion hotărăște să danseze cu Ana, fata cea bogată, chiar dacă îl atrăgea Florica, fata cea săracă. Apariția lui Vasile Baciuc marchează intriga, pentru că țaranul bogat îl numește pe Ion “sărântoc”, „fleandură”, umilindu-l, ceea ce declanșează dorința de răzbunare a tânărului ambițios și mândru.</p> <p>Conflictul central este determinat de lupta pentru pământ, dată de Ion, un țaran sărac, care trăiește marginalizat în sat fiindcă nu are avere. Conflictul principal, exterior, se manifestă între Ion și Vasile Baciuc, Ana fiind motivul confruntării lor.</p> <p>Drama protagonistului este ilustrată de conflictul interior, între obsesia pentru pământ</p>

	<p>și pentru Florica, așa cum sugerat de titlurile celor două părți ale romanului.</p> <p>Conflictele secundare dintre învățătorul Herdelea și preotul Belciug, dintre Ion și George (supremația în sat, mâna Anei), dintre Ion și Simion Lungu (de la o brazdă de pământ) completează tabloul relațiilor interumane.</p> <p>Desfășurarea acțiunii prezintă, pe mai multe planuri narrative, evoluția personajelor și a relațiilor dintre ele, având în centru pe Ion, Ana, Vasile Baci, George Bulbuc, Florica. Prima confruntare dintre Ion și George, care se bat la cârciumă, semnalează disputarea întâietății pentru mâna Anei. Vasile Baci și-l dorește ca ginere pe George, dar fata lui are ochi doar pentru Ion. În urma acestei bătăii, flăcăul sărac iese învingător, fapt pentru care preotul Belciug îl ceartă aspru în biserică. Acest episod are o replică simetrică în finalul romanului, când iese “învingător” George.</p> <p>Eroul principal renunță temporar la pasiunea lui pentru frumoasa Florica și își îndreaptă toată atenția către Ana, cea urâtică, pentru a-și atinge scopul. Ion o seduce pe Ana, profitând de slăbiciunea ei pentru el, forțându-l astfel pe Vasile Baci să i-o dea de soție. Pentru Ana începe calvarul: este alungată și maltrată atât de tată, cât și de bărbat, pentru că Ion nu intra în posesia actelor pentru avere.</p> <p>Ana dă naștere copilului, lui Petrișor, dar își dă seama, încă de la nuntă, când mirele dansase cu Florica, rivala ei, că pasiunea celor doi nu s-a stins și că, pe parcurs, Ion nu o iubea. Ca urmare, îi spune bărbatului ei că se va omorî, gest la care va recurge spânzurându-se în grajd (după cum procedase și cârciumarul Avrum, a cărui sinucidere a marcat-o).</p> <p>Nici moartea Anei, nici cea a copilului nu-i trezește lui Ion regrete sau sentimente de vinovăție, deoarece amândoi însemnau pentru el doar niște simple garanții de obținere și de menținere a proprietății asupra pământului lui Vasile Baci. Reîntors la dragostea dintâi, la Florica, Ion ignoră faptul că aceasta este măritată cu George.</p> <p>Deznodământul previzibil rezolvă conflictele: Bulbuc știe de la Savista, oloaga satului, de vizitele lui Ion la soția sa. Într-o noapte îl surprinde în gospodăria lui, venind la Florica, și îl ucide cu sapa. George își recunoaște vina în fața autorităților care, examinând corpul neînsuflețit al lui Ion, stabilesc că acesta ar fi putut trăi o sută de ani, dacă lovitura nu i-ar fi fost fatală. Florica rămâne singură în urma arestării lui George, iar preotul Belciug are satisfacția de a vedea că averea lui Ion revine bisericii.</p> <p>În plan secundar, este prezentat destinul familiei Herdelea, relațiile învățătorului cu Ion, cu preotul, cu autoritățile maghiare, evoluția lui Titu ca poet și jurnalist, nunta Laurei cu George Pinte, apoi a lui Ghighi, retragerea lui Zaharia la pensie și instalarea unui proaspăt învățător, Zăgreanu.</p>
<p>III. Concluzia</p>	<p>În concluzie, romanul <i>Ion</i> este o capodoperă a literaturii române datorită îmbinării dintre tema tradițională a pământului și tehnicile moderne de caracterizare a personajului, ilustrând în mod realist dramele individuale și colective din societatea rurală.</p>